

Nanny! kunskapsbank – Barn i bil

Denna kunskapsbank om barn i bil är till för våra barnvakter och kunder som vill ha mer information. Samtlig information är skrivna av experter på området, hämtade från olika webbplatser (se längst ned). Kunskapsnivån är på en grundläggande nivå. För mer djupgående kunskap rekommenderar vi våra barnvakter att ta kontakt med sin kontaktperson eller söka vidare i annan litteratur.

Barn behöver ett särskilt skydd i form av babyskydd, bilbarnstol, bältesstol eller bälteskudde. Det beror på att bilens bälten, krockkuddar och säten är anpassade efter en vuxens kropp.

För att barn upp till fyra-fem års ålder ska sitta skyddade i bilen, behöver de sitta i en bakåtvänd stol som tar emot de våldsamma krafter som kan uppstå vid en krock och skyddar barnets nacke och huvud. Ett barns huvud är större och tyngre än en vuxens i förhållande till kroppen. Barnets muskler och skelett är heller inte fullt utvecklade och barnet är därför mer utsatt vid en krock.

Först när barnet är ungefär tio till tolv år, kan det åka säkert bältat i bilen på samma sätt som en vuxen.

Olika bilbarnstolar för olika åldrar

Vilken typ av bilbarnstol man bör använda beror på barnets längd och vikt. Stolen är urvuxen när barnets huvud sticker upp med en tredjedel ovanför kanten, ungefär i höjd med överkanten på barnets öron, eller när stolens rekommenderade viktgräns har passerats.

Ett spädbarn ska åka i ett bakåtvänt babyskydd. Barnet hålls på plats av det bälte som hör till babyskyddet. En del barnavårdscentraler, sjukhus eller kommuner har babyskydd som man kan låna gratis eller hyra billigt. Man kan fråga på BVC eller ringa kommunen där man bor för att få mer information.

Ryggmuskulaturen är inte utvecklad på små spädbarn och barnet bör inte sitta för långa stunder i babyskyddet. Man kan kontakta BVC för råd.

Många babyskydd kan användas upp till 13 kilo. När barnet kan sitta själv utan stöd, eller när babyskyddet är urvuxet, är det dags att byta till en bilbarnstol som kan monteras bakåtvänd både i framsätet och i baksätet. Till dessa finns tillhörande bälte. NTF rekommenderar bilbarnstolar som kan användas upp till 25 kilo. När barnet har växt ur den, kan man byta till bältesstol eller bälteskudde. Då används bilens trepunktsbälte som bilbälte till barnet. Bältesstol är en kudde med rygg som hjälper till att leda bältet rätt över axeln och bröstet. Kudde är enbart en sittdel som gör att barnet kommer högre upp och ser till att den nedre delen av trepunktsbältet vilar mot höftbenen och inte mot magens mjuka delar.

Om bilen har varit med om en krock ska både bälte och bilbarnstol bytas ut.

Koppla ur krockkudden

Många föredrar att ha små barn bakåtvända i framsätet, för att kunna hålla uppsikt och ha kontakt med barnet under resan. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är det säkrare, eftersom den vuxne inte behöver släppa vägen med blicken på samma sätt som när barnet sitter i baksätet.

Om det finns krockkudde, måste den kopplas ur av en auktoriserad bilverkstad. Om bilen har så kallad nyckelavstängning, kan man koppla ur krockkudden själv när bilbarnstolen monteras och låta den vara urkopplad tills bilbarnstolen eventuellt ska flyttas till baksätet permanent. Först då aktiverar man krockkudden igen.

Ett barn i en bakåtvänd bilbarnstol som lutar mot en instrumentbräda där det finns en krockkudde, kan skadas mycket allvarligt om krockkudden löses ut. Först när barnet är 140 centimeter långt är det säkert för barnet att sitta framåtvänt på passagerarplats med inkopplad krockkudde.

Bilbälte till större barn

De flesta barn som skadas i trafiken gör det på grund av att de är felaktigt fastspända eller inte fastspända alls. Det är inte farligt att bilbältet ligger nära halsen på barnet när det sitter framåtvänt på en bältesstol eller bälteskudde. Vid en krock åker barnet framåt och då kommer barnets axel att ta emot kraften från bältet. Däremot kan det vara farligt om barnet lägger armen över det diagonala bilbältet så att det glider ner. Den delen av bältet kan då skada magens mjuka delar vid belastningen som uppstår vid en krock.

Att tänka på när man köper babyskydd eller bilbarnstol

- Se till att skyddet eller stolen är enkel att montera och att det finns en tydlig monteringsanvisning.
- Be butikspersonalen om hjälp vid montering.
- Prova bilbarnstolen i bilen och kontrollera att den passar bra och att barnet sitter bra.
- Be om öppet köp vid osäkerhet.
- Skyddet eller stolen ska vara europagodkänd och märkt enligt vissa regler. Man kan få mer information av butikspersonalen eller på NTF:s webbplats.
- Följ bruksanvisningen och spara den. Hitta inte på några egna bältesdragningar, det kan vara livsfarligt. Tänk på att bilbarnstolen endast är helt säker om den är rätt fastsatt och placerad i bilen.

Om man köper begagnat babyskydd eller bilbarnstol

- Kontrollera skyddets eller stolens ålder. Den rekommenderade livslängden för en bilbarnstol är tio år, under förutsättning att den har skötts väl och inte varit med i någon olycka. För att man ska kunna använda den så länge som möjligt bör den inte vara äldre än ungefär fem år när man köper den. Tillverkningsdatum finns inpräglat, ingjutet, stämplat eller på klisteretikett.
- Om bruksanvisning eller någon monteringsdetalj saknas, kontakta tillverkaren eller återförsäljaren före köpet.
- Inspektera babyskyddet eller stolen. Bälten och spännen får inte vara skadade. Ta av klädseln. Det får inte vara hårt slitage eller finnas mekaniska skador som till exempel sprickor i plaststommen.
- Köp aldrig en begagnad stol om du inte är säker på att den aldrig har varit med om en krock.

Vad säger lagen?

- Barn som är kortare än 135 centimeter ska använda en särskild skyddsanordning, som babyskydd, bilbarnstol, bältesstol eller bälteskudde.
- Barn som är yngre än tre år får inte åka i en personbil eller lastbil utan särskild skyddsanordning, annat än vid tillfällig färd under korta resor i taxi. Vid färd i taxi får barnet inte åka i framsätet.
- Föraren ansvarar för att passagerare som är under 15 år använder bilbälte eller annan skyddsanordning.
- Det är olagligt att skjutsa fler barn än vad bilen är registrerad för. Passagerare i bil ska sitta på en plats som är avsedd för passagerare. Uppgifter om hur många passagerare som bilen är registrerad för finns i bilens registreringsbevis och det överensstämmer med antalet platser med bilbälten.

Informationen ovan är hämtad från följande sida:

1177 Vårdguiden. (10 maj 2011). Hämtad 23 februari 2015
från: <http://www.1177.se/Stockholm/Tema/Barn-och-foraldrar/Skador-och-olycksfall1/Barnsakerhet/Barnsakerhet-i-bilen/>